

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่ง ในการดำเนินนโยบายการคลังด้านการลงทุน คือต้องการเสริมสร้างความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ และความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ในขณะเดียวกัน การบริโภคภาคเอกชน ก็ถือเป็นสัดส่วนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ดังนั้น การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นการบริโภคภาคเอกชนได้ จึงเชื่อมั่นว่าน่าจะจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตไปได้เช่นกัน และจากปัจจุบันที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศผ่านโครงการลงทุนต่าง ๆ จึงเป็นที่สนใจว่านโยบายดังกล่าว จะสามารถกระตุ้นการบริโภคภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวชี้ภาวะเศรษฐกิจตัวหนึ่งได้ดีเพียงไร

การศึกษาเรื่องผลกระทบของค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนภาครัฐบาล ต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในครั้งนี้ ใช้ข้อมูลรายไตรมาสระหว่างปี พ.ศ.2537 -2547 ซึ่งได้จากการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของภาครัฐบาล ในประเทศไทย และศึกษาผลกระทบของการใช้จ่ายด้านการลงทุนภาครัฐบาล ต่อการบริโภคของภาคเอกชนในประเทศไทย

ค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ประมาณร้อยละ 40 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งมีสัดส่วนต่อการลงทุนของภาครัฐ เท่ากับ 80:20 แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนเริ่มซบเซาลง ทิศทางการลงทุนของภาครัฐก็มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเข้ามาเป็นแกนนำในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ผ่านทางการดำเนินนโยบายการเงิน การคลังแบบผ่อนคลาย ด้วยมาตรการงบประมาณขาดดุล โดยโครงการลงทุนส่วนใหญ่ของรัฐบาล จะเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค การเพิ่มศักยภาพการผลิตและการแข่งขันของประเทศ แม้ในช่วง

วิกฤตเศรษฐกิจ ที่ภาครัฐจำเป็นต้องปรับลดขนาดการลงทุนให้สอดคล้องกับฐานะการคลังของประเทศ แต่ก็ยังคงต้องลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในโครงการสำคัญ ๆ อย่างต่อเนื่อง และในอนาคตรัฐบาลยังมีแผนที่จะลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการ Mega Project โดยระหว่างปี 2548-2552 มีแผนการลงทุนรวม 1,700 พันล้านบาท

ในส่วนของการศึกษาโดยวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการสร้างแบบจำลองการบริโภคภาคเอกชนในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) นั้น ก่อนที่จะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง จะได้ทำการทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูล (Stationary) โดยวิธี Unit Root Test ของ Augmented Dickey and Fuller (ADF) ซึ่งพบว่า ตัวแปรที่มีคุณสมบัติ Stationary อยู่ในตัว ได้แก่ การบริโภคมวลรวมของภาคเอกชนที่แท้จริง (CS) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แท้จริง (W) การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง (I) ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลที่แท้จริง (G) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนที่แท้จริง (R) ในขณะที่ ปริมาณเงินตามความหมายอย่างกว้างที่แท้จริง (M) และภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (T) มีคุณสมบัติเป็น Non-Stationary

และเนื่องจากตัวแปรบางตัว มีคุณสมบัติเป็น Non-Stationary ซึ่งหากนำตัวแปรทั้งหมดไปประมาณค่าโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square: LS) ก็จะก่อให้เกิดปัญหาการไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง หรือ Spurious Regression ได้ ดังนั้น จึงต้องทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาว โดยวิธี Cointegration Analysis ซึ่งจะประยุกต์ใช้วิธีของ Johansen and Juselius (1990) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในระยะยาวหรือไม่ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระยะยาว ดังนั้น จึงสามารถประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square: LS) ได้

จากการศึกษา ผลกระทบของค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนภาครัฐ ต่อการบริโภคภาคเอกชน โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square: OLS) พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของภาครัฐบาลที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 12 เดือน ที่แท้จริง การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง ปริมาณเงินตามความหมายอย่างกว้างที่แท้จริง และภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แท้จริง ดังนั้น จึงทำการปรับปรุงแบบจำลองใหม่ ซึ่งจากการทดสอบ Serial Correlation หรือการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวรบกวน (Autocorrelation) ของข้อมูลอนุกรมเวลา โดยพิจารณา

ค่า Q-statistic พบว่า เกิดปัญหา Serial Correlation หรือตัวรบกวนในแต่ละช่วงเวลามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นการประมาณค่าในแบบจำลองโดยใช้แบบจำลอง AR(p) จะให้ผลการประมาณการดีกว่าแบบจำลองเดิม

ผลการศึกษาแบบจำลองการบริโภคภาคเอกชน โดยใช้แบบจำลอง AR(p) จะให้ค่า Adjust R square ที่สูงกว่า ค่า S.E. of Regression และ Akaike Info Criterion ที่ต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับแบบจำลองเดิม ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของภาครัฐบาลที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 12 เดือน ที่แท้จริง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แท้จริง การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง ปริมาณเงินตามความหมายอย่างกว้างที่แท้จริง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง และการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงในอดีต ย้อนหลังไป 1 ไตรมาส และ 2 ไตรมาส มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความเหมาะสมที่จะอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง ได้ร้อยละ 87.45

ในส่วนของการลงทุนภาครัฐบาลที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตรงกับสมมติฐานในแบบจำลอง กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการผลิต การจ้างงาน เพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ และเมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคจึงเพิ่มขึ้น โดยเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่แล้ว ถ้าการลงทุนของภาครัฐบาลที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลทำให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.045929 อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายลงทุนของรัฐบาลเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ ในแบบจำลอง โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนมากที่สุด ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. ภาคการลงทุนมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดการเจริญเติบโต ทั้งนี้แม้ว่าที่ผ่านมา การลงทุนภาคเอกชนจะมีสัดส่วนที่มากกว่าเมื่อเทียบกับการลงทุนภาครัฐบาล แต่หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจเป็นต้นมา การลงทุนของรัฐบาลมีบทบาทมากขึ้น แต่จากผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายลงทุนของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อ การบริโภคภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวแปรที่

มีส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงสุด เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น รัฐบาลควรกระตุ้นการบริโภคภาคเอกชนผ่านตัวแปรอื่น ๆ เช่น การปรับลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ภาครัฐบาลควรจะปรับลดอัตราภาษีให้มากพอที่จะกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้

2. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ เป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจทำการบริโภค และแม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการบริโภคภาคเอกชน นั่นคือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า การที่รัฐบาลมีการปรับขึ้นดอกเบี้ย เป็นนโยบายที่เหมาะสมในการกระตุ้นการบริโภค ทั้งนี้ เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริง กับสถานะเศรษฐกิจในแบบจำลองมีความแตกต่างกัน ดังนั้น นโยบายหนึ่งอาจมีความเหมาะสมในสถานะเศรษฐกิจหนึ่ง แต่ไม่เหมาะสมในสถานะเศรษฐกิจหนึ่งก็ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเรื่องผลกระทบของค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนของภาครัฐบาล ต่อการบริโภคภาคเอกชนในครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษาถึงแหล่งที่มาของเงินที่จะนำมาลงทุนและการชดเชยการใช้จ่ายของรัฐบาล ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษาโดยพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเงินทุนด้วย เนื่องจากแหล่งเงินทุนที่ต่างกัน น่าจะส่งผลกระทบต่อการบริโภคภาคเอกชนที่ต่างกัน

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้ Single Equation ซึ่งมีข้อจำกัดในการศึกษา นั่นคือ ไม่สามารถวัดการส่งผ่านของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนของภาครัฐบาลไปสู่ตัวแปรต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้ ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป จึงอาจศึกษาโดยใช้ Macro Model ซึ่งสามารถวัดการส่งผ่านได้